



מצוות "מחצית השקל"

בפרשת פנחס (במדבר כח, יד) נאמר: "זאת עלת חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה". מפסוק זה למדו חכמינו שכל שנה צריך לחדש את השקלים שבבית מקדש ולקנות בהם קורבנות ציבור חדשים, הם קורבנות התמידים שהיו מקריבים כל יום, וקורבנות המוספים שהיו מקריבים בשבתות, חגים וראשי חודשים. זמן החידוש הינו בחודש ניסן, וכיון שכן היו מקדימים מראש חודש אדר להכריז על השקלים, כך שבמהלך החודש יתן כל אחד לבית המקדש את חלקו שהוא "מחצית השקל בִּשְׁקָל הַקֹּדֶשׁ".

זכר למצוה זו של מחצית השקל, אנו משלמים שפתינו בקריאת פרשת שקלים בשבת שלפני ראש חודש אדר, ובנתינת זכר למחצית השקל תרומה לבתי הכנסת, מוסדות של תורה או לעניים.

נתינת מטבעות "זכר מחצית השקל" נהגו ליתן קודם תפילת מנחה של תענית אסתר (בערב פורים), כדי לצרף את מצוות הצדקה עם התענית לכפרה, ומכל מקום אפשר ליתן "זכר למחצית השקל" כבר מתחילת ראש חודש אדר ובמשך כל החודש.

כל איש מבין י"ג שנה ומעלה צריך לתת "זכר מחצית השקל", ונהגו להחמיר ולתת בעד כל אחד ואחת מבני הבית, אפילו בעד בניו ובנותיו הקטנים, וכן אשה מעוברת נותנת בעד עובריה.

נתינת מחצית השקל יש בה כופר נפש להצלה של הנותנה מכל דבר סכנה ופגע רע. כך העידה התורה בפרשת שקלים שנתנית מחצית השקל הינה "לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם", "וְלֹא יִהְיֶה בָּכֶם נֶגֶף בִּפְקֹד אֱתָם". המילה "מחצית" – יש באמצעה את האות צ' הרומזת למדת הצדקה, ושתי האותיות הקרובות לה הם "חי", ושתי הרחוקות ממנה הם "מת", לרמז שבכח מצוה זו להוסיף חיים ולהרחיק את המוות.

נפסק להלכה כי "עניי עירך קודמים", חשיבות גדולה לכל תושבי השכונה לתרום את חלקם במחצית השקל להמשך שכלול וקיום בית הכנסת שלנו, כפי שבמדבר נתנו מחצית השקל לבניית המשכן.

למנהג הספרדים יש לתת סכום השווה למחצית השקל של תורה, כפי השיעור שהיו נותנים בזמן שבית המקדש היה קיים, שהוא שווי של 9 גרם כסף טהור, ושיעורו נכון להיום – 40 ש"ח לנפש. (את החישוב עושים בהתאם למחיר הכסף באותה שנה בשוק העולמי. נכון להיום מחיר גרם כסף עומד על סך: 3.72 ש"ח, לפי זה 9 גרם כסף שווה: 33.48 ש"ח, וטוב להחמיר וליתן בתוספת 18% מע"מ סך הכל: 39.17 ש"ח).

למנהג האשכנזים יש לתת לפחות שלש חצאי מטבעות הנוהגים באותה מדינה (במדינת ישראל הוא סך: שקל וחצי). והמחמיר לתת כמנהג הספרדים תבוא עליו ברכה.

בתפילה להשראת השכינה והברכה בבית הכנסת שלנו ולבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן